

**Strategia informatyzacji Rzeczypospolitej
Polskiej – ePolska**

KOMITET BADAŃ NAUKOWYCH

10 marca 2003 r.

STRESZCZENIE

Możliwości techniczne oferowane przez rozwijającą się telekomunikację i informatykę, a także cywilizacyjne i proeuropejskie aspiracje Polski stawiają przed rządem wyzwanie przeprowadzenia przemysłanej i skoordynowanej informatyzacji. Powinna ona zmniejszyć lukę pomiędzy Polską a Unią Europejską w trzech obszarach: powszechności dostępu do treści i usług udostępnianych elektronicznie, tworzenia wartościowej oferty treści i usług oraz zdolności ich wykorzystania.

W wymienionych trzech obszarach określono 12 projektów priorytetowych, w tym cztery o największym znaczeniu w ciągu najbliższych 3-5 lat:

- ▲ **powszechny Internet szerokopasmowy dla szkół,**
- ▲ **Wrota Polski (administracja publiczna dla społeczeństwa informacyjnego),**
- ▲ **polskie treści w Internecie,**
- ▲ **powszechna edukacja informatyczna.**

Dla wszystkich projektów określono kluczowe miary efektywności i pożądane docelowe wartości miar. Stworzono ramowe plany działań, ze wskazaniem odpowiedzialnych resortów.

KONTEKST

Rozwój telekomunikacji i informatyki (zwanych dalej łącznie teleinformatyką) przyrównywany jest¹ do poprzednich rewolucji cywilizacyjnych: agrarnej sprzed 10 tys. lat i przemysłowej, rozpoczętej w XVIII wieku. Rzeczywisty wpływ nowych możliwości technicznych na życie społeczne i gospodarcze, a w szczególności na wzrost gospodarczy, nie jest do końca jasny. Jednak na podstawie doświadczeń wielu krajów wydaje się on być zasadniczy.

¹ Np. A. Toffler, *Trzecia fala*.

Potencjalny wpływ rozwoju telekomunikacji i informatyki na życie społeczeństw wynika m.in. z następujących technicznych możliwości:

- Multimedialna komunikacja pomiędzy dowolnymi punktami na Ziemi – oznacza skrócenie dystansu, m.in. pomiędzy dostawcą usługi a odbiorcą*
- Dostęp do każdej informacji jaka została zapisana – daje możliwość powszechnego uczestniczenia w korzystaniu z informacji oraz zwiększenie efektywności w dostępie do informacji (np. potrzebnych do pracy lub działalności gospodarczej)*
- Przetwarzanie informacji, tzn. produkowanie nowej informacji, o dodatkowej wartości w stosunku do informacji pierwotnej; - wprowadza nową jakość we wspomaganiu procesu podejmowania decyzji*
- Wylimitowanie potrzeby pracy ludzkiej w czynnościach niewymagających inteligentnego lub twórczego zaangażowania – zwiększa efektywność pracy*
- Możliwość nadzorowania dowolnie skomplikowanego procesu, np. ruchu samochodowego, migracji ludności – oznacza lepszą koordynację, ograniczenie zjawisk niepożądanych (np. porzucania materiałów niebezpiecznych, kradzieży samochodów) i ograniczenie kosztów działalności (np. zwiększenie przepustowości dróg)*

Zastosowanie teleinformatyki w konkretnych sytuacjach społecznych i gospodarczych może pozwolić na osiągnięcie znacznych korzyści:

- Finansowych, do których należą:
 - ▲ Obniżenie kosztów działalności gospodarczej
 - ▲ Możliwość świadczenia nowych rodzajów usług
 - ▲ Oszczędności dla państwa (społeczeństwa), wynikające z lepszej kontroli i racjonalizacji procesów
- Niefinansowych, tj.:
 - ▲ Zadowolenia obywateli z lepszego dostępu do tradycyjnych usług
 - ▲ Możliwości świadczenia i korzystania z nowych usług

- ♣ Możliwości zdobywania wiedzy i podnoszenia kwalifikacji – rozwoju osobowego, niezależnie od pochodzenia społecznego i geograficznego
- ♣ Udziału w życiu społecznym i politycznym, eliminowanie podziału społecznego, a nawet renesans demokracji bezpośredniej

Rządy wielu państw, dostrzegając ten potencjał, zdały sobie również sprawę, że jego pełne wykorzystanie nie będzie mogło nastąpić bez istotnych zmian w otoczeniu prawnym, przedefiniowania roli państwa w zakresie rozbudowy infrastruktury telekomunikacyjnej² oraz bez włączenia administracji publicznej do wykorzystywania nowych możliwości technicznych. Zaowocowało to rozpoczęciem działań określanych mianem *informatyzacji*, których misją jest stworzenie warunków do zaistnienia *społeczeństwa informacyjnego*.

W społeczeństwie informacyjnym (1) znacząca część dochodu narodowego pochodzi ze sprzedaży usług uzyskiwania, przetwarzania, gromadzenia i udostępniania informacji lub komunikacji elektronicznej, (2) „tradycyjne” gałęzie przemysłu zawdzięczają swoją przewagę konkurencyjną nad innymi krajami efektywnym mechanizmom uzyskiwania, przetwarzania lub gromadzenia informacji oraz komunikacji oraz (3) teleinformatyka zwiększa komfort obywateli, świadcząc im szereg usług w sposób efektywniejszy, czy wręcz świadcząc nowe usługi.

Unia Europejska realizuje informatyzację w ramach inicjatywy eEurope, zdefiniowanej przez dwa *Plany działań*: 2002 i 2005. Pierwszy z nich wyróżnił jedenaście zadań służących realizacji trzech celów. Natomiast drugi, uznając, że część zadań, np. związanych z dostępem do Internetu została zrealizowana, wskazał priorytety dalszych działań. Centralnym pojęciem *Planu działania 2005* stała się *usługa*. W ten sposób w centrum uwagi znalazł się użytkownik. Wcześniej zbyt dużo uwagi przywiązywano do samej techniki, zapominając, że istnieje ona nie dla samej siebie, lecz aby służyć zaspokajaniu potrzeb.

² Najbardziej znaczącą zmianą pod tym względem jest, rozpoczęta w latach 70. w Stanach Zjednoczonych i 80. Europie, liberalizacja telekomunikacji, polegająca na likwidacji monopolu (za wyjątkiem Stanów Zjednoczonych – państwowych) i wprowadzeniu nowej koncepcji regulacji rynku.

„Jeszcze w listopadzie 1999 r. Komisja Europejska przedstawiła inicjatywę eEurope, właśnie w celu zorganizowania przejścia do społeczeństwa informacyjnego, zarówno w przypadku członków Unii jak i krajów kandydujących z Europy Środkowej i Wschodniej. Celem eEurope jest zapewnienie, że każdy obywatel Unii Europejskiej, każda szkoła, każda firma, każdy urząd ma dostęp do nowych technik teleinformatycznych i w pełni je wykorzystuje. Oznacza to, między innymi, stosowanie Internetu w codziennych zajęciach, usługach i produktach, takich jak edukacja, usługi administracji publicznej, zdrowie, kultura i rozrywka.

Tak więc w eEurope nie chodzi wyłącznie o zwiększenie konkurencyjności europejskiego przemysłu: chodzi także o to, aby wszyscy europejscy obywatele, szczególnie ci o specjalnych potrzebach, mieli dostęp do nowoczesnych technik komunikacji w celu polepszania jakości życia. Muszą oni mieć bezpośredni, interaktywny, elektroniczny dostęp do wiedzy, edukacji, szkolenia, administracji publicznej, usług medycznych, kultury i rozrywki, usług finansowych i wielu innych. We współczesnym społeczeństwie dostęp do Internetu stał się fundamentalnym prawem obywatelskim i obowiązkiem odpowiedzialnych rządów jest jego zapewnienie.³”

Z powodu aspiracji europejskich i oczekiwanego przystąpienia do Unii Europejskiej informatyzacja Polski powinna odwoływać się do metod i doświadczeń krajów Unii. W szczególności, powinna odwoływać się do celów i działań zawartych w *Planie działania 2002*, uwzględniając jednocześnie priorytety przyjęte przez *Plan działania 2005* (czyli koncentrować się na dostarczaniu wartości dla użytkownika), a poza tym brać pod uwagę polską specyfikę - przede wszystkim opóźnienie rozwoju infrastruktury dostępu do Internetu.

³ *Towards a knowledge-based Europe. The European Union and the information society*, Komisja Europejska 2002.

WIZJA INFORMATYZACJI POLSKI

Biorąc pod uwagę obecny stan informatyzacji, w perspektywie najbliższych pięciu lat nadrzędnym wyzwaniem dla Polski jest

zmniejszenie luki pomiędzy Polską a średnią dla państw Unii Europejskiej w zakresie

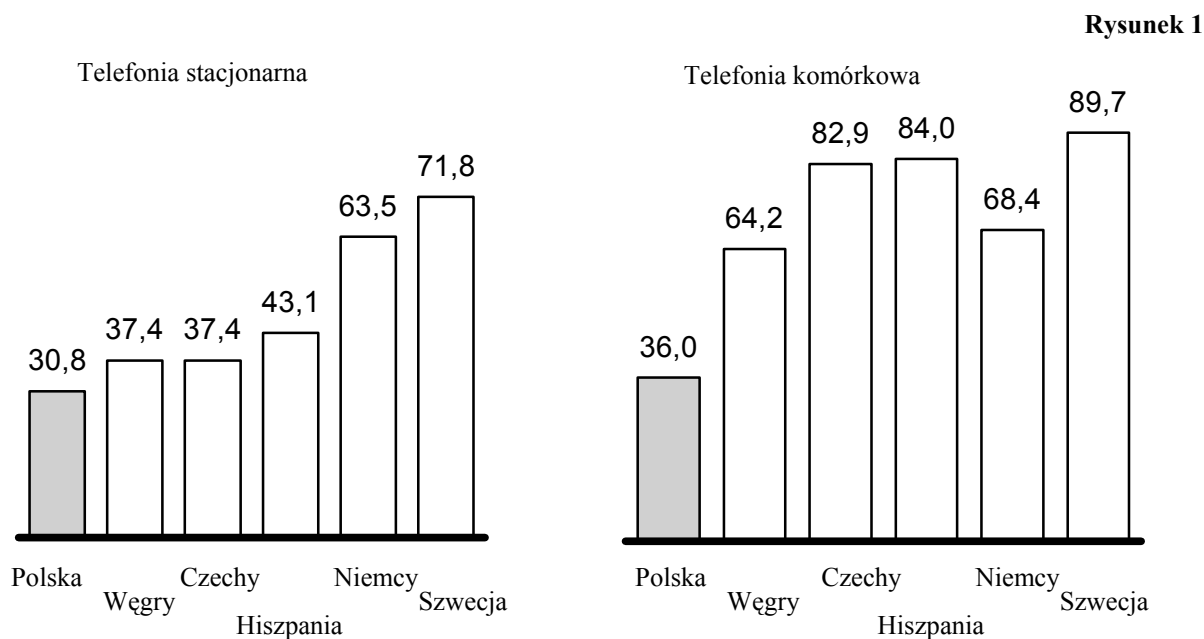
- A. TWORZENIA WARTOŚCIOWEJ OFERTY TREŚCI I USŁUG,
- B. ZDOLNOŚCI ICH WYKORZYSTANIA,
- C. POWSZECHNOŚCI DOSTĘPU DO TREŚCI I USŁUG UDOSTĘPNIANYCH ELEKTRONICZNIE

LUKA

Istnienie **luki** pomiędzy Polską a państwami Unii Europejskiej jest faktem. Świadczą o tym porównania następujących wskaźników:

- Penetracji telefonii i komputerów – rys. 1 i 2
- Poziomu elektronicznego świadczenia usług publicznych – rys. 3
- Wykorzystania Internetu do zakupów i zdobywania informacji – rys. 4

PENETRACJA TELEFONII STACJONARNEJ I KOMÓRKOWEJ W WYBRANYCH KRAJACH EUROPEJSKICH Procent populacji 2002

Źródło: ITU, EMC

PENETRACJA KOMPUTERÓW W WYBRANYCH KRAJACH EUROPEJSKICH
Jako procent populacji, 2002

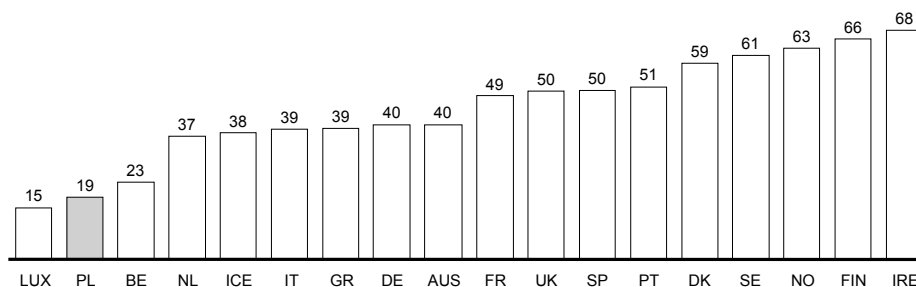
Rysunek 2

Źródło: ITU

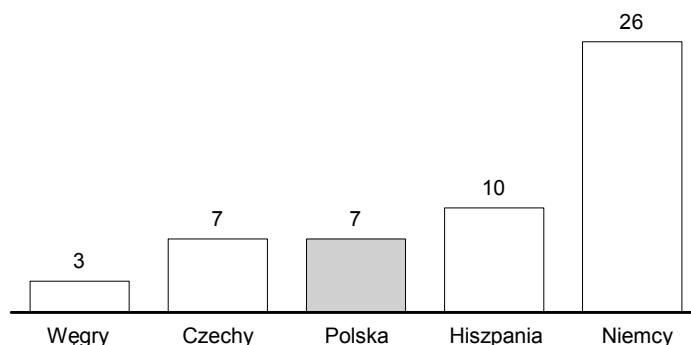
POZIOM ELEKTRONICZNEGO ŚWIADCZENIA USŁUG PUBLICZNYCH W POLSCE I KRAJACH UNII EUROPEJSKIEJ
W procentach, 2002

Rysunek 3

Źródło: Gap Gemini Ernst & Young

Rysunek 4

Źródło: Tylor Nelson Sofres

Ze względu na ciągły rozwój państw UE bierność Polski może oznaczać poszerzanie się luki. **Nasze aspiracje cywilizacyjne i europejskie** oznaczają konieczność podjęcia zdecydowanych działań w celu **zmniejszenia dystansu**, jaki dzieli nas przede wszystkim od najmniej zaawansowanych krajów Unii. Następnie powinniśmy dążyć do osiągnięcia **średniego poziomu europejskiego**, a w niektórych dziedzinach aspirować do **dołączenia do europejskiej i światowej czołówki**.

DOSTĘP

Powszechny **dostęp** oznacza, że przeważająca większość obywateli i firm posiada możliwości techniczne korzystania z oferowanych treści i usług. W praktyce oznacza to powszechny dostęp do Internetu, a mówiąc dokładniej **powszechny, bezpieczny i szybki dostęp do Internetu**. Należy dążyć do sytuacji, w której dostęp do Internetu w gospodarstwie domowym będzie tak oczywisty jak obecność telewizora lub lodówki. Biorąc pod uwagę ograniczenia związane z poziomem dochodów **w Polsce, priorytetem działań** w pierwszym okresie, powinno być ułatwienie korzystania z Internetu **we wszystkich szkołach oraz publicznych punktach dostępu**, zarówno prowadzonych przez jednostki administracji jak i komercyjnych. W stosunkowo krótkim okresie czasu dostęp do Internetu powinna mieć też przeważająca liczba firm.

Warunkiem powszechności jest przede wszystkim fizyczna instalacja łącza, dokonana w rozsądnym czasie od zgłoszenia zamówienia. W najbardziej elementarnej postaci oznacza to sprawną instalację telefonu. Dostęp szerokopasmowy może być świadczony z wykorzystaniem tej samej linii telefonicznej, pod warunkiem że operator telekomunikacyjny zainwestuje po stronie centrali „podzieli się” linią telefoniczną z innym, zainteresowanym operatorem.

Drugim znaczeniem słowa „powszechny” jest „tani”, czyli jego cena nie stanowi zatory dla większości użytkowników, aby był wykorzystywany w celach, do których został stworzony. W przypadku usług świadczonych elektronicznie, kryterium to można łatwo uściślić, ustalając, że tani dostęp do Internetu to taki, który pozwala uzyskać usługę za porównywalny lub niższy koszt, jak w przypadku metody tradycyjnej. Innymi słowy użytkownikowi będzie się opłacało np. przekazywać przez Internet zeznania podatkowe w imieniu pracowników, bo będzie to tańsze od wyjazdu pracownika do urzędu skarbowego lub przesłania listu poleconego.

Oprócz samego łącza, dostęp oznacza też posiadanie albo możliwość używania urządzenia końcowego, którym zasadniczo powinien być komputer. Tak więc powszechny dostęp to obecność komputera obecny jest w każdym domu, tak jak telewizora albo lodówki.

Zanim do tego dojdzie, Internet musi być dostępny w każdej szkole, także po lekcjach. Punkty dostępu powinny prowadzić też urzędy, przynajmniej do załatwiania w ten sposób spraw urzędowych. Opłacalne powinno być również oferowanie dostępu do Internetu w komercyjnych punktach: kawiarenkach internetowych, na dworcach, pocztach i w centrach handlowych.

TREŚĆ

Wymóg istnienia **treści** oznacza, że w Internecie znajduje się oferta, która może mieć wartość dla potencjalnego użytkownika, począwszy od prostych informacji, a skończywszy na usługach, w których ma miejsce interakcja usługobiorcy i instytucji świadczącej usługę.

Najważniejsze usługi, uznane za priorytetowe przez Unię Europejską, to
-usługi publiczne (ang. e-government),

-usługi medyczne świadczone na odległość (*e-health*) oraz

-nauczanie na odległość (*e-learning*), a także

-handel elektroniczny (*e-commerce*).

W Polsce największy priorytet należy nadać usługom publicznym, a także twórczości dla celów publikacji w Internecie. Zwiększając tę efektywność można zdyskontować obecne osiągnięcia np. przekazywanie dokumentów do ZUS i urzędów celnych, dobre inicjatywy lokalne, np. Wrota Małopolski.

Wśród usług publicznych na szczególne wyróżnienie zasługuje **obsługa zamówień publicznych**. Przykłady administracji w innych krajach⁴ oraz firm, które dokonały konsolidacji popytu i uszczelniły kanały zakupów (co w praktyce wymaga właśnie elektroniczacji), wskazują na bardzo duży potencjał oszczędności budżetowych, jakże potrzebnych obecnie w Polsce. Inną specyficzną usługą publiczną, która nabiera szczególnego znaczenia po szczycie w Kopenhadze, jest **wspomaganie pozyskiwania funduszy Unii Europejskiej**⁵.

W przypadku **handlu elektronicznego w Polsce**, w momencie wejścia w życie ustawy o podpisie elektronicznym zaistniały podstawy prawne do stosowania na szerszą skalę komunikacji elektronicznej w załatwianiu spraw urzędowych i działalności handlowej. Stosowanie i promowanie tej formy komunikacji w przypadku relacji obywatel-urząd powinno przełożyć się na wzrost zainteresowania nią w innych relacjach m.in. klient-firma.

Potencjalny popyt na **usługi medyczne i nauczanie na odległość** jest wysoki i wynika chociażby z postępującego rozwarstwienia społecznego, związanego bardzo mocno z miejscem zamieszkania. Niemniej jednak wdrożenie ich na większą skalę może być trudniejsze od podstawowych usług publicznych, stąd powinno nastąpić w drugiej kolejności, za wyjątkiem **publikowania i ewentualnego adaptowania treści** istniejących już dzisiaj. Należą do nich wszelkie informacje, których przetłumaczenie i umieszczenie w Internecie może przyczynić się do **promocji Polski**, zarówno wśród potencjalnych inwestorów, jak i turystów.

Treści dostępne w Internecie mogą oznaczać zarówno proste informacje, np. turystyczne lub dotyczące cen, jaki i wykonaną przez serwer na zamówienie usługę

⁴ Np. centralna administracja publiczna Włoch była w stanie obniżyć wartość zakupów publicznych w latach 2000 – 2002 o 30%, w tym między innymi koszt połączeń przez telefony komórkowe o 75%, koszt usług kserograficznych o 30%, koszt sprzętu komputerowego o 25%, drukarek o 35%.

⁵ Chodzi o edukację oraz techniczną pomoc w wypełnianiu wniosków.

analizy danych zgromadzonych w bazie danych, np. wybór optymalnej lokalizacji zakładu przemysłowego, pod względem kosztów przyłączeń mediów i odległości od drogi.

Inne przykłady usług publicznych to składanie dokumentów podatkowych, np. wypełnianie i przesyłanie druków PIT-ów z domu albo udział w przetargu, który dzięki automatyzacji, przejrzystości oraz prowadzeniu rejestru wiarygodności przedsiębiorstw jest znacznie mniej czasochłonny i podatny na nieprawidłowości niż proces „papierowy”.

Jeśli chodzi o usługi medyczne świadczone na odległość, to w najprostszej postaci oznaczają one możliwość elektronicznego przekazywania dokumentacji pacjenta, np. wyniki badań rentgenowskich wykonanych w Ostrołęce przesyłane są pocztą elektroniczną do opisu do Łodzi i tego samego dnia ma je lekarz, który zlecił to badanie. W wersji zaawansowanej może to być konsultacja medyczna, przeprowadzona przy pomocy wideokonferencji

ZDOLNOŚĆ

Trzecim warunkiem skonsumowania korzyści jest **zdolność** wykorzystania dostępnej oferty, która wymaga zarówno odpowiednich umiejętności posługiwania się komputerem – piśmienności informatycznej – jak i przełamania bariery psychicznej- zaakceptowania Internetu jako wygodnego i bezpiecznego narzędzia, ułatwiającego życie. **Priorytetem dla Polski powinno być osiągnięcie stanu w którym każdy absolwent szkoły średniej potrafi posługiwać się komputerem i Internetem** oraz zdaje sobie sprawę z korzyści, jakie niesie komunikacja elektroniczna. Drugim priorytetem jest uczynienie z **telepracy** (czy też po prostu komputera wykorzystywanego w domu) realnego narzędzia aktywizacji zawodowej. W tym przypadku komputer i odpowiednie przeszkolenie może stać się przysłowiową wędką, którą należy dać bezrobotnemu zamiast ryby.

Zdolność wykorzystywania Internetu w życiu prywatnym i zawodowym powinna być przekazywana już w szkole, tak samo jak dawniej uczono posługiwania się suwakiem logarytmicznym, czy też wciąż uczy się posługiwania tradycyjnym katalogiem bibliotecznym.

Piśmienność informatyczna to umiejętność korzystania z komputera, w tym umiejętność korzystania z Internetu. Aby uściślić znaczenie tej kategorii można wprowadzić konkretne kryteria, których spełnienie świadczy o piśmienności informatycznej:

- *Umiejętność napisania listu edytorem komputerowym i wydrukowania go*

• *Umiejętność odbierania i wysyłania poczty elektronicznej*

• *Umiejętność posługiwania się przeglądarką Internetową, w tym umiejętność przeszukiwania Internetu*

Zdolność wykorzystywania Internetu oprócz najłatwiejszych do wyobrażenia korzyści związanych z wygodą, oszczędnością czasu i pieniędzy, może być narzędziem integracji społecznej. Przykładem jest telepraca, która potencjalnie umożliwia karierę zawodową oraz stanowi źródło utrzymania dla osób, które nie mogą pracować w sposób tradycyjny – osobom niepełnosprawnym, wychowującym dzieci lub nie mogącym się przeprowadzić do miejsca pracy.

Zmniejszenie odległości, jakie daje Internet, może przynajmniej częściowo, zacierać różnice pomiędzy dużymi miastami, uprzywilejowanymi pod względem dostępu do wiedzy, kultury i usług, a miasteczkami i wsią, dotkniętymi wszystkimi plagami okresu transformacji. Może pomóc przerwać dziedziczenie biedy, umożliwiając lepszą naukę, studia oraz kształcenie zawodowe dorosłych.

CELE I PRIORYTETY INFORMATYZACJI POLSKI

Osiągnięcie przedstawionej wizji wymaga przeprowadzenia konkretnych projektów, które skupiają się wokół trzech celów, będących składnikami wyżej opisanej wizji.

CEL A ZAPEWNIENIE WSZYSTKIM OBYWATELOM I FIRMOM TANIEGO, SZYBKIEGO I BEZPIECZNEGO DOSTĘPU DO INTERNETU

Projekt o najwyższym priorytecie w okresie najbliższych pięciu lat:

A1 *Internet szerokopasmowy dla szkół* – zapewnienie wszystkim szkołom szerokopasmowego dostępu do Internetu, łącznie ze środkami na jego wykorzystywanie, w ilości pokrywającej zapotrzebowanie wynikające z nauczania i zajęć pozalekcyjnych

Pozostałe projekty priorytetowe:

A2 *Infrastruktura dostępu* – rozwój infrastruktury telekomunikacyjnej i stymulowanie zwiększenia dostępności Internetu, w tym dostępu szerokopasmowego, a także dostępu przez publiczne punkty dostępu w każdej gminie

A3 *Infrastruktura dla nauki* – rozwój akademickich sieci komputerowych

A4 *Bezpieczeństwo w sieci* – zwiększenie bezpieczeństwa i budowanie zaufania do komunikacji elektronicznej

A5 *Centralne bazy danych administracji* – racjonalizacja funkcjonowania baz danych administracji publicznej, związanych z ewidencją ludności, pojazdów, osób skazanych, baz danych dotyczących podatków oraz innych

Kluczowe miary efektywności realizacji celu:

- ✦ Liczba komputerów z dostępem do Internetu na stu uczniów, z podziałem na szkoły podstawowe, gimnazja i szkoły średnie
- ✦ Liczba komputerów z dostępem szerokopasmowym do Internetu na stu uczniów, z podziałem na szkoły podstawowe, gimnazja i szkoły średnie
- ✦ Penetracja telefonów stacjonarnych i komórkowych
- ✦ Procent gospodarstw domowych z dostępem szerokopasmowym do Internetu
- ✦ Koszt dostępu do Internetu⁶
- ✦ Penetracja komputerów
- ✦ Liczba komercyjnych i niekomercyjnych publicznych punktów dostępu do Internetu na 1000 mieszkańców
- ✦ Odsetek urzędów miast i gmin podłączonych do Internetu i wyposażonych w infomaty z dostępem do usług publicznych (Wrót Polski)
- ✦ Szybkość łączy pomiędzy oraz wewnątrz krajowych sieci naukowych i szkolnych oraz dostępne usługi
- ✦ Odsetek użytkowników (osobno osoby prywatne i firmy), którzy doświadczyli problemów z bezpieczeństwem związanym z wykorzystaniem komunikacji elektronicznej
- ✦ Odsetek centralnych baz danych zgodnych z przyjętym modelem danych i działających wg standardów komunikacji ustalonych dla Wrót Polski

**CEL B TWORZENIE SZEROKIEJ I WARTOŚCIOWEJ OFERTY TREŚCI I
USŁUG DOSTĘPNYCH W INTERNECIE**

Projekty o najwyższym priorytecie w okresie najbliższych trzech lat:

⁶ Najtańszy dostęp w ogóle i najtańszy dostęp szerokopasmowy, osobno dla 20, 30 i 40 godzin miesięcznie oraz dla dostępu Nielimitowanego.

- B1 **Wrota Polski** – zwiększenie efektywności administracji publicznej dzięki przeniesieniu usług publicznych na platformę elektroniczną, w tym przeniesienie zamówień publicznych na platformę elektroniczną
- B2 **Wrota Polski do Europy** – zwiększenie skuteczności Polski w uzyskiwaniu dofinansowania z europejskich funduszy przedakcesyjnych, a po przystąpieniu do Unii – z Funduszu Spójności i funduszy strukturalnych; przeciwdziałanie niewykorzystywaniu przysługujących funduszy z powodów technicznych np. nieumiejętności wypełnienia wniosków
- B3 **Polskie treści w Internecie** – promowanie twórczości i adaptowania dostępnych treści, w tym szeroko rozumianych informacji publicznych, do celów publikowania w Internecie, realizowanych między innymi na bazie Biuletynu Informacji Publicznej i Polskiej Biblioteki Internetowej, a także wspieranie tłumaczenia treści, które mogą przyczynić się do promocji Polski

Pozostałe projekty priorytetowe:

- B4 **Nauczanie na odległość** – wspieranie programów pozwalających na wyrównywanie szans edukacyjnych młodzieży niezależnie od pochodzenia oraz programów kształcenia dorosłych, w celu zmniejszenia bezrobocia
- B5 **Usługi medyczne na odległość** – wspieranie wykorzystywania komunikacji elektronicznej do zwiększenia efektywności służby zdrowia przez lepsze wykorzystanie rozproszonych zasobów oraz do niwelowania różnic w zakresie i jakości oferty w różnych miejscach Polski
- B6 **Handel elektroniczny** – usuwanie barier w powszechnym stosowaniu komunikacji elektronicznej

Jedną z metod usuwania barier powszechności stosowania komunikacji elektronicznej jest standaryzacja.

Standaryzacja może dotyczyć trzech aspektów komunikacji:

- Formatów danych – dla lepszego zrozumienia można posłużyć się analogią do różnych alfabetów: zrozumienie tekstu zapisanego cyrylicą wymaga przede wszystkim znajomości liter tego alfabetu, a dopiero w drugiej kolejności znaczenia słów, gramatyki, frazeologii i kontekstu historyczno-kulturowego. W zakresie informatyzacji ta część standaryzacji oznacza standardy kodowania znaków, kompresji oraz formaty plików*

• *Komunikowanych treści* – możliwość wyrażania tej samej treści na wiele sposobów może stanowić problem w komunikacji, szczególnie, jeśli interpretacji treści będzie dokonywać maszyna. Standaryzacja treści musi zapewniać jednoznaczną interpretację. Do tego zakresu standaryzacji należą metadane i słowniki

• *Mechanizmów komunikacji* – analogia z życia codziennego to zgoda stron umowy na prowadzenie korespondencji handlowej przy pomocy faksu (w odróżnieniu od poczty). Standardowe mechanizmy komunikacji elektronicznej to protokoły, czyli standaryzacja mechanizmów komunikacji oznacza ustalenie stosowanych protokołów. Szczególnym aspektem mechanizmów komunikacji jest zapewnienie jej bezpieczeństwa

Kluczowe miary efektywności realizacji celu:

■ **Poziom elektronicznego świadczenia podstawowych usług publicznych**

Na potrzeby pomiarów postępów inicjatywy opracowano skalę czterech poziomów elektronicznego świadczenia usługi:

1. *Usługa nie jest w żadnej formie świadczona elektronicznie*
2. *Informacja – publikacja w formie elektronicznej informacji o świadczonej usłudze*
3. *Interakcja – możliwość pobrania formularzy*
4. *Interakcja dwustronna – możliwość wypełnienia formularzy lub elektronicznego przesłania wniosku lub podania*
5. *Transakcja – pełne elektroniczne załatwienie sprawy, uwzględniające wydanie decyzji, poinformowanie usługobiorcy, dostawę i płatność*

Poziom jest następnie przeliczany na skalę procentową, pamiętając, że w przypadku niektórych usług najwyższym poziomem może być poziom trzeci.

▲ **Efektywność administracji publicznej**

Koncepcja projektu Wrota Polski (patrz Wrota Polski. Wstępna koncepcja projektu) przewiduje, że syntetycznym wskaźnikiem efektywności administracji publicznej (łącznie z przejrzystością i elastycznością) będzie średnia ważona siedmiu miar cząstkowych:

- *Czasu od zgłoszenia zapotrzebowania do zakończenia realizacji usługi publicznej*
- *Czasu zaangażowanego przez obywatela lub firmę w uzyskanie usługi*
- *Kosztu poniesionego przez obywatela lub firmę*
- *Kosztu ponoszonego przez państwo (odejmując pośrednie oszczędności związane z informatyzacją, np. dzięki konsolidacji popytu zamówień publicznych)*
- *Średniego czasu trwania konsultacji projektów rozporządzeń*
- *Odsetek usług publicznych, których status można śledzić w Internecie*
- *Średniego okresu vacatio legis dla aktów zmieniających procedury administracji publicznej*

Efektywność zmierzona w zakresie usług publicznych na reprezentatywnej próbie obywateli i firm (korzystających także z tradycyjnych form świadczenia usług) nazywana jest rzeczywistością, w odróżnieniu do efektywności potencjalnej, czyli takiej jaka mogłaby być osiągnięta, gdyby wszyscy korzystający z usług publicznych używali do tego komunikacji elektronicznej.

- ▲ *Odsetek kwoty zakupów publicznych, które zostały poddane konsolidacji popytu i zamówienia składane są elektronicznie*
- ▲ *Procentowe wykorzystanie przypadających na Polskę funduszy przedakcesyjnych, Funduszu Spójności oraz funduszy strukturalnych i innych programów*
- ▲ *Liczba pozycji opublikowanych w Polskiej Bibliotece Internetowej*
- ▲ *Liczba jednostek administracji publikującej informacje w ramach Biuletynu Informacji Publicznej*
- ▲ *Liczba kategorii informacji w posiadaniu sektora publicznego podlegających upublicznieniu*
- ▲ *Liczba oferowanych studiów na odległość⁷*
- ▲ *Liczba oferowanych kursów na odległość (oprócz kursów w ramach studiów)*
- ▲ *Odsetek zakładów usług medycznych⁸ stosujących Internet do transferu danych pacjentów*

⁷ Tzn. studiów zakończonych otrzymaniem tytułu zawodowego (przynajmniej licencjata), w czasie których liczba dni wymaganej obecności studenta na uczelni nie przekracza 10 rocznie.

- ⤴ Odsetek firm korzystających z handlu elektronicznego do sprzedaży i zaopatrzenia
- ⤴ Liczba stron internetowych deklarujących stosowanie ustalonych standardów komunikacji elektronicznej

CEL C Powszechna Umiejętność Posługiwania Się Teleinformatyką

Projekt o najwyższym priorytecie w okresie najbliższych trzech lat:

- C1 **„Matura z Internetu”** – doprowadzenie do stanu, w którym każdy absolwent szkoły średniej potrafi posługiwać się komputerem oraz czerpać korzyści z posługiwania się Internetem

Pozostałe projekty priorytetowe:

- C2 **Zapobieganie wykluczeniu informacyjnemu⁹** – zapewnienie każdemu niepełnosprawnemu technicznych możliwości pracy na odległość oraz ułatwianie telepracy jako metody aktywizacji zawodowej
- C3 **Zwiększenie informatycznego przygotowania zawodowego** – wspieranie szkolenia komputerowego dorosłych oraz oferowanie szkoleń bezrobotnym

Kluczowe miary efektywności realizacji celu:

- ⤴ Odsetek godzin lekcyjnych, w czasie których uczeń pracuje z komputerem
- ⤴ Odsetek absolwentów szkół średnich legitymizujących się piśmiennością informatyczną
- ⤴ Odsetek osób niepełnosprawnych, wyposażonych w sprzęt umożliwiający uczestnictwo w komunikacji elektronicznej
- ⤴ Liczba osób, które podjęły pierwszą (pierwszą po przerwie w zatrudnieniu) pracę, dzięki możliwości telepracy
- ⤴ Odsetek ogółu dorosłych obywateli deklarujących piśmienność informatyczną
- ⤴ Odsetek bezrobotnych, którzy przeszli (przynajmniej podstawowe) szkolenie komputerowe

⁸ Tj. szpitali, przychodni i praktyk.

⁹ *Digital divide*

Metodologia wyboru priorytetów

Zaproponowane wyżej priorytety obejmują priorytety z inicjatyw europejskich oraz dodatkowe zadania, wynikające ze specyfiki Polski, mające na celu zamknięcie zdefiniowanej wcześniej luki informatycznej.

Nazwa zadania inicjatywy eEurope/ nazwa działania proponowanego w Polsce	Plan działania 2002	Plan działania 2005	eEurope+	Strategia Informatyzacji Rzeczypospolitej Polskiej
Tańszy i szybszy dostęp do Internetu/ Infrastruktura dostępu	✓	✓ ¹⁰	✓	✓
Szybszy Internet dla naukowców oraz uczniów i studentów/ Infrastruktura dla nauki	✓	✓ ¹¹	✓	✓
Bezpieczne sieci i wykorzystanie kart mikroprocesorowych/ Bezpieczeństwo w sieci	✓	✓	✓	✓
Młodzież europejska w dobie elektronicznej/ Internet szerokopasmowy dla szkół, matura z Internetu	✓	✓ ¹¹	✓	✓
Praca w gospodarce opartej na wiedzy/ Zwiększenie informatycznego przygotowania zawodowego	✓	✓ ¹¹	✓	✓
Uczestnictwo wszystkich obywateli i firm w gospodarce opartej na wiedzy/ Nauczanie na odległość, zapobieganie wykluczeniu społecznemu	✓	✓ ¹¹	✓	✓
Przyspieszenie rozwoju handlu elektronicznego	✓	✓	✓	✓
Rząd elektroniczny: elektroniczne świadczenie usług publicznych/ Wrota Polski	✓	✓	✓	✓
Usługi medyczne na odległość	✓	✓	✓	✓

¹⁰ Dostęp szerokopasmowy.

¹¹ Jako część priorytetu e-learning.

Europejska treść cyfrowa dla sieci globalnych/ Polskie treści w Internecie	✓	✓ ¹²	✓	✓
Inteligentne systemy transportu	✓	✓ ¹³	✓	
Zwiększenie dostępności usług telekomunikacyjnych/ Infrastruktura dostępu			✓	✓
Dostosowanie prawa/ Część Wrót Polski			✓	✓
Wykorzystanie Internetu w wymianie informacji dot. środowiska naturalnego			✓	
Wrota Polski do Europy				✓
Centralne bazy danych administracji				✓

Za najbardziej priorytetowe uznano te działania, dla których można wykorzystać istniejące inicjatywy, a jednocześnie osiągnąć największy i dostrzegalny wpływ na życie społeczne i gospodarcze.

Tworzenie inteligentnych systemów transportu zostało celowo wyłączone z listy priorytetów, gdyż przed Polską stoi przede wszystkim zadanie budowy autostrad, polepszenia jakości dróg i liberalizacji transportu kolejowego, zanim tworzone będą systemy inteligentne.

Wrota Polski do Europy i centralne bazy danych administracji uznano za priorytetowe, ze względu na pilne i specyficzne potrzeby Polski.

¹² Jako program e-Content.

¹³ Wyłączone do odrębnego programu e-Safe.

HARMONOGRAM REALIZACJI

Priorytet	Oczekiwany efekt końcowy	Termin osiągnięcia efektu
A1 Internet szerokopasmowy dla szkół	Liczba komputerów z dostępem do Internetu wystarczająca do prowadzenia zajęć z informatyki, w czasie których z jednego komputera korzysta do 5 uczniów szkół podstawowych i gimnazjów oraz jeden szkoły średniej	Połowa 2004
	J.w. z dostępem szerokopasmowym	Koniec 2006
A2 Infrastruktura dostępu	Każde gospodarstwo domowe jest wyposażone w telefon	Koniec 2005
	5% gospodarstw domowych ma szerokopasmowy dostęp do Internetu	Koniec 2005
	Na stu mieszkańców przypada 20 komputerów	Koniec 2005
	Koszt dostępu do Internetu nie jest wyższy o więcej niż 10% w porównaniu do Czech i Węgier (z uwzględnieniem różnicy w sile nabywczej)	Koniec 2004
	Każdy urząd miasta i gminy wyposażony jest w informat z dostępem do Wrót Polski	Połowa 2005

A3 Infrastruktura dla nauki	Ukończony projekt PIONIER	Koniec 2005
A4 Bezpieczeństwo w sieci	Odsetek użytkowników, którzy doświadczyli problemów z bezpieczeństwem, związanym z wykorzystaniem komunikacji elektronicznej, na poziomie porównywalnym z UE	2003-2005 ¹⁴
A5 Centralne bazy danych administracji	Wszystkie centralne bazy danych funkcjonują wg ustalonego modelu danych i standardów komunikacji, przyjętych we Wrotach Polski	Koniec 2005
B1 Wrota Polski	Stopień elektronicznego świadczenia podstawowych usług publicznych na średnim poziomie europejskim	Koniec 2005
	Potencjalna efektywność administracji publicznej ulepszona o 40%	Koniec 2005
	Zakupy urzędów centralnych poddane są konsolidacji popytu, a zamówienia składane są elektronicznie	Koniec 2004
B2 Wrota Polski do Europy	Polska wykorzystuje całość przypadających na nią funduszy przedakcesyjnych oraz funduszy dla członków Unii	Jak najszybciej
B3 Polskie treści w Internecie	10 tys. pozycji opublikowanych w Polskiej Bibliotece Internetowej	Koniec 2003
	Wszystkie jednostki administracji publicznej publikują informacje w ramach BIP, zgodnie z przyjętymi standardami	Koniec 2003

¹⁴ Trudno określić bezwzględną pożądaną wartość i termin realizacji w przypadku obecnej małej popularności wykorzystywana komunikacji elektronicznej do realizacji transakcji oraz braku wymiernej oceny bezpieczeństwa.

	Jedna nowa istotna kategoria informacji dodana do Ustawy o informacji publicznej	Koniec 2004
B4 Nauczanie na odległość	Pierwsze studia (przynajmniej uzupełniające) oferowane w trybie na odległość ¹⁵	Połowa 2004 ¹⁶
	Pierwsze kursy podnoszenia kwalifikacji, zakończone egzaminem, oferowane przez zakład edukacyjny ¹⁷ w trybie na odległość	Połowa 2004 ¹⁶
B5 Usługi medyczne na odległość	10% zakładów usług medycznych stosuje Internet do transferu danych pacjentów	Koniec 2004 ¹⁶
B6 Handel elektroniczny	10% firm korzysta z handlu elektronicznego do sprzedaży i zaopatrzenia	Koniec 2004 ¹⁶
	Najpopularniejsze polskie strony internetowe deklarują zgodność z ustalonymi standardami komunikacji elektronicznej	Koniec 2004 ¹⁶
C1 Matura z Internetu	Przynajmniej jedna lekcja tygodniowo w szkole średniej, w czasie której uczeń pracuje z komputerem	Od roku szkolnego 2004/2005
	Wszyscy absolwenci szkół średnich legitymizują się piśmiennością informatyczną	Czerwiec 2005

¹⁵ Dowolne medium, może być to np. telewizja, na wzór brytyjskiego Open University.

¹⁶ Termin ma charakter aspiracji, jego realizacja zależy w ograniczonym stopniu od działań rządu.

¹⁷ Chodzi tu o wykorzystanie komunikacji elektronicznej do rozszerzenia istniejącej oferty instytucji edukacyjnych, nie zaś np. o sprzedaż programów do nauki języków obcych.

C2 Zapobieganie „wykluczeniu informacyjnemu”	Każda zainteresowana osoba niepełnosprawna może otrzymać ¹⁸ sprzęt telekomunikacyjny i informatyczny umożliwiający jej naukę lub pracę	Koniec 2004
	Telepraca staje się znaczącym ¹⁹ narzędziem zmniejszenia bezrobocia i aktywizacji zawodowej	Połowa 2004
C3 Zwiększenie informatycznego przygotowania zawodowego	Podwojenie ²⁰ liczby dorosłych obywateli deklarujących piśmienność informatyczną	Koniec 2004
	Każdy zainteresowany bezrobotny może otrzymać podstawowe przeszkolenie informatyczne	Połowa 2004

Przewiduje się następujący harmonogram tworzenia i pierwszych działań instytucji ds. informatyzacji:

Działanie związane z funkcjonowaniem organizacji ds. informatyzacji	Termin
Przygotowanie strategii informatyzacji	Marzec 2003
Zapewnienie podstaw prawnych	I - II kw. 2003
Stworzenie organizacji	I-II kw. 2003
Uruchomienie procedury ustalania „standardów” i wydanie pierwszych z nich	II kw. 2003
Przegląd stanu infrastruktury informatycznej w resortach oraz bieżących i planowanych projektów	II/III kw. 2003

¹⁸ A także wynająć lub kupić na preferencyjnych warunkach.

¹⁹ Trudno jest wskazać konkretne wartości. Każda nowa praca będzie tu sukcesem. Na pewno bardzo dużym osiągnięciem byłoby osiągnięcie kilku procent w stosunku do ogólnej liczby bezrobotnych.

²⁰ Z powodu braku danych nt. stanu obecnego trudno jest wskazać konkretny poziom docelowy.

Przygotowanie szczegółowych planów działania w dziedzinie informatyzacji w poszczególnych resortach	II-III kw. 2003
Zbudowanie systemu monitorowania i ustalenie początkowych wartości kluczowych miar efektywności	III kw. 2003

Narzędziem bezpośredniej koordynacji byłyby przede wszystkim karty projektu oraz raporty z realizacji projektów, wykonane wg jednolitego wzoru i przekazywane przez resorty do organizacji ds. informatyzacji²¹ raz na kwartał.

Ostatnim działaniem jest zbudowanie systemu monitorowania. Planuje się, że bieżące wartości kluczowych miar efektywności będą pochodzić od resortów, w zakresie ich ogólnych kompetencji oraz w związku z realizacją konkretnych sektorowych projektów informatyzacyjnych. Zamierzamy włączyć do systemu monitorowania Główny Urząd Statystyczny. W przypadku niektórych miar konieczne może być korzystanie z dostępnych lub zamówionych badań opinii publicznej (co należałoby do kompetencji organizacji ds. informatyzacji)²². Przewiduje się, że określanie wartości kluczowych miar efektywności miałyby miejsce nie rzadziej niż raz na pół roku.

OMÓWIENIE DZIAŁAŃ W RAMACH PROJEKTÓW PRIORYTETOWYCH Z UWZGLĘDNIENIEM KOMPETENCJI RESORTÓW

A1 Internet szerokopasmowy dla szkół

Działanie	Resort odpowiedzialny	Termin
Wyposażanie szkół w komputery i infrastrukturę dostępu ²³	MENiS	2003-2004
Wyposażanie szkół w dostęp szerokopasmowy	MENiS	2003-2006
Pozyskiwanie sponsorów prywatnych, np. wśród	MENiS, samorządy, URTiP (jako element współpracy z	Praca ciągła

²¹ Wg koncepcji przedstawionej w dokumencie *Wrota Polski. Wstępna koncepcja projektu* monitorowaniem, nadzorem i w niektórych przypadkach prowadzeniem projektów informatyzacyjnych zajmowałby się Departament – Biuro Projektów Informatyzacji Kraju.

²² Badanie opinii publicznej jest zadaniem przewidzianym w dokumencie *Wrota Polski. Wstępna koncepcja projektu* dla Wydziału Edukacji i Promocji w Departamencie Promocji Społeczeństwa Informatycznego.

²³ W maksymalnym stopniu konsolidując popyt.

operatorów telekomunikacyjnych	operatorami).	
Szkolenia w zakresie właściwego wykorzystywania komputerów oraz kontrola ²⁴	MENiS, samorzady	Praca ciągła

A2 Infrastruktura dostępu

Działanie	Resort odpowiedzialny	Termin
Dostosowanie Prawa telekomunikacyjnego do wymagań UE	MI	I/II kw. 2003
Opracowanie planu działań regulacyjnych w kierunku zwiększenia konkurencyjności na rynku usług telekomunikacyjnych	URTiP	Połowa 2003
Rozważenie powrotu do ulg „na komputer” lub innych zachęt podatkowych, mogących zwiększyć penetrację komputerów	MF	Połowa 2003
Wyposażanie urzędów miast i gmin ²⁵ w infomaty	KBN – pomoc w wyborze standardu i wytycznych, samorzady - realizacja	2003-2005

A3 Infrastruktura teleinformatyczna dla nauki

Działanie	Resort odpowiedzialny	Termin
Realizacja programu PIONIER	KBN	Do 2005

²⁴ Tzn. używania sprzętu nie tylko w wyjątkowych sytuacjach lub na pokaz, udostępnianie uczniom po lekcjach.

²⁵ A także innych urzędów, np. urzędów pracy, a także urzędów pocztowych.

A4 Bezpieczeństwo w sieci

Działanie	Resort odpowiedzialny	Termin
Stworzenie standardów technicznych bezpieczeństwa	KBN/MSWiA	Połowa 2003 (pierwsza wersja)
Propagowanie najlepszych wzorców dotyczących bezpieczeństwa	KBN/MSWiA	Praca ciągła
Opracowanie wymagań bezpieczeństwa komunikacji elektronicznej, związanej ze świadczeniem przypisanych usług publicznych ²⁶	Resorty	Połowa 2003
Projekt nowelizacji Ustawy o podpisie elektronicznym w kierunku jej uelastycznienia i obniżenia kosztów stosowania podpisu (oraz eliminacji błędów)	MGPiPS/MSWiA/KBN	Koniec 2003
Opracowanie metody zaawansowanego uwierzytelnienia, dostępnego dla każdego obywatela ²⁷ tzw. (projekt Zintegrowanego Pakietu Dokumentów Osobistych)	MSWiA	Koniec 2004
Tworzenie, szkolenie i wyposażanie specjalistycznych grup do walki z przestępczością elektroniczną	MSWiA	Praca ciągła

²⁶ Chodzi o to, aby resorty wskazały te sytuacje w kontaktach z obywatelami i firmami, które wymagają podpisu elektronicznego lub zaawansowanego podpisu elektronicznego oraz te, w których wystarcza uwierzytelnienie na podstawie hasła.

²⁷ Np. wydanie każdemu obywatelowi karty mikroprocesorowej, pełniącej rolę dowodu (projekt Zintegrowany Pakiet Dokumentów Osobistych), opracowanie metody składania podpisu elektronicznego przy pomocy telefonu komórkowego lub opracowanie biometrycznej metody uwierzytelniania.

Podnoszenie kwalifikacji prokuratorów i sędziów w zakresie przestępczości elektronicznej	MS	Praca ciągła
Opracowanie zaleceń i wskazanie narzędzi blokady dostępu do treści niewłaściwych dla młodzieży	MENiS – pod względem merytorycznym, KBN – pod względem technicznym	Połowa 2003

A5 Centralne bazy danych administracji

Działanie	Resort odpowiedzialny	Termin
Przygotowanie planu działań związanych z tworzeniem, integracją i racjonalizacją wykorzystania baz danych związanych z ewidencją ludności, pojazdów i innych	MSWiA, we współpracy z MF (POLTAX)	II/III kw. 2003
Przygotowanie (aktualizacja) planu działania związanego z Rejestrem Usług Medycznych	MZ	I/II kw. 2003
Opracowanie ogólnopolskiego modelu danych	KBN, w ścisłej współpracy z resortami merytorycznymi	Koniec 2003
Modernizacje baz danych, dostosowywanie do modelu danych i standardów komunikacji	Resorty odpowiedzialne za poszczególne bazy danych	2004-2005

B1 Wrota Polski

Działanie	Resort odpowiedzialny	Termin
Przygotowanie wstępnej koncepcji wdrożenia	KBN	Wykonano
Ujednolicenie stron administracji rządowej	KBN – ustalenie standardów, resorty – wprowadzenie zmian, KBN	III kw. 2003

	– ujednolicenie BIP	
Elektronizacja obiegu dokumentów w ramach RCL	RCL	III kw. 2003
Wybór sposobu finansowania projektów dotyczących elektronizacji usług publicznych	Resorty odpowiedzialne za daną usługę wspólnie z KBN	III kw. 2003
Przegląd możliwości w dziedzinie organizacji partnerstw publiczno-prywatnych	Resorty lub KBN ²⁸	IV kw. 2003
Przeniesienie usług priorytetowych na platformę elektroniczną	Resorty w zakresie modyfikacji procesów i systemów wsparcia, KBN w zakresie portalu i MOSTu ²⁹	Połowa 2005
Doskonalenie usług świadczonych elektronicznie dzisiaj	ZUS, MF (elektroniczne deklaracje celne)	III kw. 2004
Stworzenie rządowego systemu obiegu dokumentów	KBN – ustalenie standardów, resorty – wdrożenie systemu	Koniec 2004
Modernizacja infrastruktury	Resorty zgodnie z potrzebami	Połowa 2005
Nowelizacja ustaw i działania regulacyjne	KBN – przygotowanie planu informatyzacji obejmującego opis potrzebnych zmian prawnych, resorty (głównie MSWiA) – przygotowanie projektów, URTiP – działania regulacyjne w zakresie telekomunikacji	III kw. 2004

²⁸ Dokument *Wrota Polski. Wstępna koncepcja projektu* zakłada, że organizacją PPP zajmowałby się specjalny wydział w strukturze Departamentu – Biura Projektów Informatyzacji Kraju.

²⁹ Middleware oraz serwer transakcyjny, odpowiedzialny za tzw. usługi uniwersalne np. uwierzytelnianie.

Działania edukacyjne i promocyjne	KBN	Praca ciągła
Monitoring wdrożenia	KBN	Praca ciągła
Poszerzenie oferty elektronicznej	Resorty wspólnie z KBN	Od połowy 2005

B2 Wrota Polski do Europy

Działanie	Resort odpowiedzialny	Termin
Przygotowanie oferty usług wsparcia ³⁰ wnioskodawców o dofinansowanie z funduszy UE, uwzględniającej większe wykorzystanie komunikacji elektronicznej	UKIE	I kw. 2003
Udostępnianie usług wsparcia w formie elektronicznej	UKIE	Połowa-koniec 2003

B3 Polskie treści w Internecie

Działanie	Resort odpowiedzialny	Termin
Digitalizacja i publikacja zbiorów Polskiej Biblioteki Internetowej	KBN	Praca ciągła
Pozyskiwanie praw autorskich dla Polskiej Biblioteki Internetowej	KBN	Praca ciągła
Utworzenie Internetowego Serwisu Informacji Turystycznej	KBN, samorzady, udział firm	Koniec 2003
Tłumaczenie polskich treści na języki światowe (udział w inicjatywie e-content)	KBN, MSZ, przy udziale uczelni i firm	Praca ciągła

³⁰ Udostępnienie formularzy, możliwość przesyłania projektów wniosków do konsultacji, kursy na odległość, forum wnioskodawców i in.

Analiza skutków finansowych uznania za publiczne niektórych informacji udostępnianych obecnie za opłatą ³¹	KBN	Koniec 2003
Stworzenie projektu nowelizacji Ustawy o informacji publicznej, poszerzającej znaczenie tej kategorii	KBN	Połowa 2004
Ocena potrzeb potencjalnych inwestorów zagranicznych w Polsce, porównanie z dzisiejszą ofertą pomocy ze strony administracji i modyfikacja tej oferty ³²	MGPiPS, PAIZ	Koniec 2003

B4 Nauczanie na odległość

Działanie	Resort odpowiedzialny	Termin
Legalizacja studiów w trybie na odległość i określenie szczegółowych warunków dopuszczalności tej formy	MENiS	Koniec 2003
Ustalenie zasad uwzględniania „studentów na odległość” w obliczaniu dotacji dla uczelni	MENiS	Koniec 2003
Ogłoszenie przetargu na zorganizowanie wzorcowego szkolenia zawodowego na odległość i zamówienie takiego	MGPiPS	Koniec 2003

³¹ Np. danych statystycznych, geologicznych, patentowych, norm i ekspertyz wykonanych ze środków publicznych.

³² Chodzi tu głównie o lepszą pomoc w przewyciężaniu problemów biurokratycznych. Ministerstwo Gospodarki, Pracy i Polityki Społecznej i Państwowa Agencja Inwestycji Zagranicznych powinny, analogicznie do Wrót Polski, zaproponować usprawnienia świadczenia usług istotnych z punktu widzenia inwestorów.

³³ Temat i grupa docelowa słuchaczy do ustalenia. Preferowane powinny być tematy związane z edukacją informatyczną oraz aktywizacja zawodową. Przykładowo, może to być kurs pisania zyciorysów dla bezrobotnych,

szkolenia ³³		
-------------------------	--	--

B5 Usługi medyczne na odległość

Działanie	Resort odpowiedzialny	Termin
Ocena stanu prawnego w zakresie transferu danych pacjentów i wykorzystywania komunikacji elektronicznej do świadczenia usług medycznych	MZ	Koniec 2003
Dostosowanie prawa	MZ	Połowa 2004
Opracowanie zaleceń dla szpitali i przychodni, w sprawie elektronicznego przekazywania danych pacjentów	MZ	Połowa 2004
Ogłoszenie konkursu na najlepsze wykorzystanie komunikacji elektronicznej do świadczenia usług medycznych na odległość	MZ, wspólnie ze środowiskiem akademickim	Połowa 2004
Przygotowanie projektów wdrożenia najlepszych pomysłów, łącznie ze źródłami finansowania	MZ	Koniec 2004

B6 Handel elektroniczny

Działanie	Resort odpowiedzialny	Termin
Uruchomienie dobrowolnej akredytacji stron oferujących	MGPiPS	Połowa 2004

ubiegania się o kredyt na rozpoczęcie działalności gospodarczej lub kurs korzystania z technik komputerowych w nauczaniu.

sprzedaż przez Internet dla konsumentów ³⁴		
Stworzenie elektronicznego rejestru wiarygodności przedsiębiorstw do celów postępowania o udzielenie zamówienia publicznego	MGPiPS	Koniec 2004
Stworzenie procedury przyznawania stronom internetowym kategorii „Zgodny z normą Wrót Polski” i promocja tego godła	KBN	Koniec 2003

C1 Matura z Internetu

Działanie	Resort odpowiedzialny	Termin
Szkolenie nauczycieli w zakresie posługiwania się komputerem i wykorzystywania informatyki i Internetu w nauczaniu	MENiS, samorzady	Praca ciągła
Opracowanie materiałów, w tym kursów na odległość i edukacyjnych programów komputerowych do samokształcenia nauczycieli	MENiS	Koniec 2003
Wprowadzenie wymogu piśmienności komputerowej dla nowo zatrudnianych nauczycieli	MENiS	Koniec 2003
Dostosowanie programu	MENiS	Połowa 2004

³⁴ W celu zwiększenia zaufania konsumentów do tej formy handlu.

przedmiotu Informatyka do samodzielnej pracy ucznia z komputerem i zapewnienie, że zajęcia odbywają się w tym trybie		
Opracowanie zaleceń wykorzystywania informatyki i Internetu w nauczaniu przedmiotów innych niż informatyka	MENiS	Połowa 2004
Uruchomienie dobrowolnej akredytacji kursów na odległość i komputerowych programów edukacyjnych	MENiS	Koniec 2004

C2 Zapobieganie wykluczeniu społecznemu

Działanie	Resort odpowiedzialny	Termin
Przegląd i dostosowanie obecnych programów wspomagania niepełnosprawnych przy zakupie sprzętu komputerowego	MGPiPS, PFRON	Koniec 2003
Przegląd barier prawnych stosowania telepracy i przygotowanie zmian legislacyjnych	MGPiPS	Koniec 2003
Propagowanie zakończonych sukcesem przypadków wykorzystania telepracy do wyjścia z bezrobocia	MGPiPS	Praca ciągła

C3 Zwiększenie informatycznego przygotowania zawodowego

Działanie	Resort odpowiedzialny	Termin
Propagowanie korzyści płynących z wykorzystania komputerów i Internetu w życiu prywatnym i zawodowym	KBN	Praca ciągła
Stworzenie w ramach Polskiej Biblioteki Internetowej działu podręczników informatycznych	KBN	Koniec 2003
Szkolenie osób niepełnosprawnych w zakresie komunikacji elektronicznej i informatyki	PFRON, samorzady	Praca ciągła
Zorganizowanie ³⁵ systemu szkoleń informatycznych dla bezrobotnych	MGPiPS, samorzady	Połowa 2004

Inne działania resortowe

Resorty powinny przygotować w II/III kwartale 2003 r. swoje plany informatyzacji, uwzględniając powyższe priorytety. Z pewnością wiele z obecnych i planowanych inicjatyw wkomponowuje się w działania, opisane w niniejszym dokumencie. Szczególnie pojemną kategorią są Wrota Polski, które obejmują np. elektroniczną i integrację bibliotek oraz lepszą pomoc państwa w znalezieniu pracy³⁶. Nie wyklucza się realizacji innych przedsięwzięć, w ramach *projektów sektorowych*, pod warunkiem, że nie są one sprzeczne ze strategią i nie będą powodowały utrudnień (opóźnień) w realizacji projektów priorytetowych. Oceny inicjatyw pod kątem zgodności ze strategią dokona KBN (organizacja ds. informatyzacji), na podstawie ich przeglądu (II kw. 2003). Zaakceptowane i ewentualnie zmodyfikowane inicjatywy znajdują się – po konsultacjach –

³⁵ Np. zlecenie w formie partnerstwa publiczno-prywatnego.

³⁶ Dokument *ePolska-2006* umieszczał komputeryzację bibliotek szkolnych jako element działania „Edukacja w społeczeństwie informacyjnym”, a Internetową Bazę Ofert Pracy jako element działania „Praca zawodowa”.

w szczegółowym planie informatyzacji (który zostanie stworzony na przełomie II-III kw. 2003).

ZAŁĄCZNIK A: OPIS PROJEKTÓW PRIORYTETOWYCH

A1 Internet szerokopasmowy dla szkół

Nazwa projektu określa cel długofalowy, do roku 2006. W krótszej perspektywie, do roku 2004, należy osiągnąć stan, w którym wszystkie szkoły posiadają przynajmniej „zwykły”, wdzwaniany dostęp do Internetu. Bardzo ważne jest, aby dostęp ten był rzeczywiście wykorzystywany w czasie zajęć z informatyki, ale też i innych przedmiotów. Należy dążyć do sytuacji, w której przynajmniej szkoły średnie mogą zaoferować uczniom zajęcia, w czasie których każdy uczeń ma do dyspozycji odrębny komputer. Ponadto istniejące pracownie powinny być dostępne po lekcjach w ramach kół zainteresowań lub jako „otwarte pracownie komputerowe”. Prowadzenie tego typu zajęć pozalekcyjnych, wymaga funduszy.

Z powodu sytuacji budżetu, integralną częścią projektu powinno być poszukiwanie sponsorów. W szczególności należy pozyskiwać operatorów telekomunikacyjnych do preferencyjnego traktowania szkół korzystających z Internetu.

A2 Infrastruktura dostępu

Raport Komisji Europejskiej, na temat postępów Polski w kierunku akcesji w odniesieniu do prawa telekomunikacyjnego, stwierdza: „Wymagane są dalsze wysiłki legislacyjne w celu osiągnięcia pełnej zgodności w obszarze telekomunikacji. W szczególności prawo telekomunikacyjne wciąż wymaga dalszych poprawek, dotyczących definicji usługi powszechnej, warunków świadczenia usługi powszechnej, operatora domyślnego, wyboru operatora, stosunków pomiędzy operatorem o znaczącej pozycji rynkowej a pozostałymi (regulacje asymetryczne), połączenia sieci operatorów, definicji rynku, przenoszalności numerów i uwolnienia pętli lokalnej”.

Ministerstwo Infrastruktury przygotowało odpowiedni projekt nowelizacji. Jego przyjęcie powinno przyczynić się do liberalizacji rynku usług telekomunikacyjnych, w tym usług dostępu szerokopasmowego, świadczonego dzięki uwolnieniu pętli lokalnej.

Oprócz działań czysto legislacyjnych mogą być również niezbędne działania regulacyjne, głównie ze strony Urzędu Regulacji Telekomunikacji i Poczty.

Drugim elementem infrastruktury dostępu jest posiadanie lub możliwość używania urządzenia dostępu do Internetu. Podstawowym urządzeniem powinien być prywatny komputer osobisty. Zwiększenie penetracji komputerów, a w szczególności zwiększenie odsetka gospodarstw domowych wyposażonych w komputer, może być ułatwione przez wprowadzenie zachęt podatkowych, począwszy od powrotu do ulgi „na komputer”.

Poziom zamożności obywateli będzie w najbliższym czasie przeszkodą w szybkim zwiększeniu liczby prywatnych komputerów, dlatego należy wspierać inne metody publicznego dostępu do Internetu (zarówno punkty komercyjne jak i niekomercyjne). Szczególną postacią takich punktów są infomaty. Powinny one udostępniać różne informacje i usługi, nie ograniczając się tylko do treści związanych z urzędem, który je zainstalował. Można przyjąć regułę, że każdy infomat powinien umożliwiać dostęp do usług Wrót Polski, czyli podstawowych usług publicznych.

A3 Infrastruktura dla nauki

Projekt ten jest tożsamy z projektem PIONIER, czyli Polskim Internetem Optycznym – Zaawansowane Aplikacje, Usługi i Technologie dla Społeczeństwa Informacyjnego.

A4 Bezpieczeństwo w sieci

Zbiorcza nazwa dla różnych inicjatyw, których wspólnym mianownikiem jest ograniczenie do minimum nadużyć, oszustw i innych wykroczeń oraz przestępstw popełnianych z wykorzystaniem komunikacji elektronicznej.

Jednym z najważniejszych priorytetów informatyzacji jest edukacja informatyczna i wdrażanie do wykorzystywania Internetu przez młodzież, ważne jest wdrożenie mechanizmów blokujących jej dostęp do treści, które mogą mieć negatywny wpływ na jej wychowanie.

A5 Centralne bazy danych administracji

Racjonalizacji musi zostać poddane gromadzenie danych w bazach danych. Należy koordynować tworzenie i działanie kluczowych baz danych administracji publicznej, związanych z ewidencją ludności, pojazdów, skazanych, baz danych dotyczących podatków oraz innych, pod kątem:

- Stosowania spójnych modeli danych i standardowych metadanych
- Unikania powielania informacji
- Eliminowania dublujących się identyfikatorów np. PESEL i NIP

- Tworzenia interfejsów
- Integralności baz rozproszonych

B1 Wrota Polski

Przygotowana została wstępna koncepcja projektu, zakładająca przeniesienie na platformę elektroniczną 26 podstawowych usług publicznych. W pierwszej kolejności będą to:

- Sześć usług dla obywateli: rozliczenie podatku dochodowego, przeszukiwanie ofert pracy i pomoc w jej znalezieniu, uzyskanie praw do wypłat zasiłków z ZUS-u, uzyskanie dowodu osobistego, prawa jazdy i paszportu, dostęp do katalogów bibliotek publicznych i ich przeszukiwanie, zapisanie się na wizytę u lekarza
- Pięć usług dla firm: rejestracja oraz rozliczenie dotyczące obowiązku ubezpieczenia społecznego pracowników, zgłoszenia celne, rozliczenie podatku dochodowego od osób prawnych i VAT-u, przekazanie danych statystycznych, udział w zamówieniach publicznych

Zakłada się, że stworzenie odpowiedniej platformy komunikacji elektronicznej obywatel-urząd i firma-urząd, łącznie z reorganizacją niektórych procesów w urzędach oraz zmianami w spierającymi je systemami informatycznymi, pozwoli na zwiększenie efektywności o 40 procent, w przypadku spraw załatwianych elektronicznie. Miarą efektywności będzie czas oczekiwania na załatwienie sprawy oraz inne wskaźniki czasowe i kosztowe.

Plan Wrót Polski obejmuje działania organizacyjne, ale także prawne i regulacyjne. Między innymi planuje się wdrożenie standardów komunikacji elektronicznej (w zakresie formatów plików stosowanych do komunikacji, słowników, metadanych i protokołów), niewymagających inwestycji w sprzęt i oprogramowanie. Dzięki temu realizacja planu przygotuje grunt pod zwiększenie wykorzystania Internetu w świadczeniu innych usług, przede wszystkim handlu elektronicznego oraz nauczania i usług medycznych na odległość.

B2 Wrota Polski do Europy

Jako kraj kandydujący do Unii Europejskiej, Polska ma prawo korzystania z funduszy przedakcesyjnych: PHARE, SAPARD i ISPA. Będąc członkiem Unii, uzyska uprawnienia do pieniędzy z Funduszu Spójności i funduszy strukturalnych. Ponadto Polska uczestniczy (opłacając składkę) w programach współpracy europejskiej w

dziedzinie edukacji i nauki. Udział polskich gmin, firm, uczelni i osób prywatnych w tych programach jest ograniczany brakiem funduszy na wkład własny strony polskiej (przykładem jest program SAPARD), nieznajomością możliwości i brakiem umiejętności przygotowania dokumentacji projektowej.

Wiedzę i doświadczenie pracowników jednostek administracji odpowiedzialnych za wykorzystywanie funduszy unijnych należy udostępniać wszystkim potencjalnym wnioskodawcom, w sposób dla nich najdogodniejszy. Jedną z metod może być wykorzystanie Internetu, zarówno do udostępniania formularzy, jak i prezentowania wzorcowej dokumentacji oraz wymiany dokumentów w celu ich recenzji i pomocy w polepszeniu jakości oferty.

B3 Polskie treści w Internecie

Wysoki priorytet tego działania wynika z dwóch kwestii. Po pierwsze, dwie inicjatywy: Biuletyn Informacji Publicznej i Polską Bibliotekę Internetową stosunkowo niewielkim wysiłkiem można rozwinąć i uczynić z nich wartościowe źródło informacji i wizytówkę Polski w świecie. Po drugie, w przededniu wstąpienia do Unii Europejskiej ważne jest, aby Polska przystąpiła do ofensywy kulturalnej, wskazującej nasz wkład w dorobek europejski i promującej naszą tożsamość. Ewentualne podjęcie tych działań, może przyczynić się do przekształcenia często powtarzanej tezy o turystycznej atrakcyjności Polski w konkretne zwiększenie liczby turystów.

Po trzecie, polskie treści w Internecie, dostępne w językach światowych, powinny przyczyniać się do zwiększenia inwestycji w Polsce, ułatwiać potencjalnym inwestorom dostęp do informacji, mających wpływ na podejmowanie decyzji gospodarczych. W drugiej kolejności, analogicznie do podstawowych usług publicznych, usprawnione i przeniesione na platformę elektroniczną powinny być usługi ważne dla inwestorów.

B4 Nauczanie na odległość

Nauczanie na odległość obejmuje dwa tematy: możliwość regularnych studiów wyższych na odległość oraz oferowanie kursów np. szkoleń zawodowych na odległość. Studia wyższe, a szczególnie nadawanie tytułów zawodowych jest regulowane przez państwo, dopuszczenie nowej formy studiów może wymagać zmian prawnych. Należy jednak pamiętać, że proponowana forma jest zbliżona do znanego trybu zaocznego i analiza prawna może wykazać, że studia na odległość, z wykorzystaniem komunikacji elektronicznej uznane zostaną za odmianę studiów zaocznych.

Z punktu widzenia usługodawców, czyli uczelni, nie mniej ważne jest finansowanie takich studiów, stąd potrzeba uwzględnienia studentów „na odległość” w algorytmie

ustalania wysokości dotacji. Należy także opracować mechanizm zapewniający odpowiedni poziom nauczania i egzaminowania, a także uzależnić od niego poziom finansowania.

Jeśli chodzi o inne kursy na odległość, to rolą państwa powinno być tylko promowanie tego typu inicjatyw. Proponuje się, aby jednorazowo ogłosić przetarg (konkurs) na zorganizowanie wzorcowego szkolenia zawodowego na odległość.

Promując różne odmiany nauczania na odległość nie możemy ograniczać się do komunikacji internetowej. Nawiązując do tradycji Nauczycielskiego Uniwersytetu Radiowo-Telewizyjnego i telewizyjnych programów oświatowych dla szkół, należy starać się o kontakt z telewizją publiczną i telewizjami komercyjnymi. Niezbędne jest też korzystanie z przykładów zagranicznych, np. brytyjskiego Open University.

B5 Usługi medyczne na odległość

Świadczenie usług medycznych na odległość, czy też bardziej ogólnie- stosowanie komunikacji elektronicznej w medycynie, zależy od dostrzeżenia w tym wartości przez środowisko medyczne. Rola państwa powinna polegać, w mniejszym zakresie, na „stwarzaniu warunków”, w większym zaś na wskazywaniu korzyści i promowaniu najlepszych rozwiązań.

W ramach projektu Wrota Polski, planuje się przenoszenie na platformę elektroniczną rejestracji do lekarza. Bardzo duża liczba udzielanych porad sprawia, że racjonalizacja procesu rejestracji (np. przez jakąś formę jej centralizacji, rejonizacji lub zlecenia na zewnątrz i automatyzacji) mogłaby przyczynić się do lepszego wykorzystania zasobów oraz znacznych oszczędności. Wykazanie takich oszczędności powinno być zdyskontowane do promowania szerszego wykorzystania komunikacji elektronicznej w medycynie.

B6 Handel elektroniczny

W Polsce istnieją prawne warunki do stosowania handlu elektronicznego. Bankowość internetowa w Polsce i rozwija się. Tak więc oprócz ewentualnej nowelizacji Ustawy o podpisie elektronicznym (przewidzianej w ramach projektu Wrota Polski) rola państwa ogranicza się do działań mających zwiększyć zaufanie do handlu elektronicznego.

Jednym z tych działań jest odrębny projekt „Bezpieczeństwo w sieci”. Innym pomysłem jest stworzenie elektronicznego rejestru wiarygodności przedsiębiorstw. Pomysł Ministerstwa Gospodarki pierwotnie miał służyć do oszczędności czasu i eliminowania nadużyć w postępowaniach o udzielenie zamówienia publicznego. W rejestrze gromadzone byłyby i automatycznie aktualizowane zaświadczenia wydawane przez

różne jednostki administracji publicznej firmom ubiegającym się o zamówienie publiczne. Mógłby on służyć też do wystawiania „świadectwa uczciwości elektronicznej”.

C1 Matura z Internetu

Głównym celem tego projektu jest uczynienie z informatyki jednego z pełnoprawnych przedmiotów, którego opanowanie jest wymagane do ukończenia szkoły średniej oraz przygotowanie nauczycieli i szkół do realizacji tego postulatu. Dodatkowo, należy zwiększyć wykorzystywanie technik telekomunikacyjnych i informatycznych w nauczaniu innych przedmiotów.

C2 Zapobieganie wykluczeniu społecznemu

Komunikacja elektroniczna może być narzędziem niwelującym różnice wynikające z miejsca zamieszkania, pochodzenia, niesprawności lub trudnej sytuacji rodzinnej. Państwo powinno stworzyć formalne i praktyczne warunki do uczestnictwa w życiu społecznym i zawodowym każdemu, kto chce i komu możliwości teleinformatyki mogą dać taką możliwość.

C3 Zwiększenie informatycznego przygotowania zawodowego

Inwestowanie w młodzież – jeden z głównych priorytetów – przyniesie efekty w wyniku naturalnej wymiany pokoleniowej. Nie można jednak zapominać o ludziach w średnim wieku, a nawet starszym pokoleniu, dla których wielokrotnie jedynie brak umiejętności komputerowych uniemożliwia podjęcie nowej pracy.

ZAŁĄCZNIK B:

PRZEGLĄD OBECNYCH INICJATYW ZWIĄZANYCH Z INFORMATYZACJĄ³⁷

Inicjatywy dotyczące udostępniania treści i usług na stronach internetowych

- Przekazywanie do ZUS dokumentów dotyczących ubezpieczeń społecznych – niewątpliwie liderem wśród polskich organów administracji publicznej, w zakresie załatwiania spraw przez Internet, jest Zakład Ubezpieczeń

³⁷ Na podstawie dokumentu *Wrota Polski. Wstępna koncepcja projektu*, w którym wykorzystano *Raport o stanie realizacji zadań w zakresie rozwoju społeczeństwa informacyjnego w Polsce w II kwartale 2002 r.*

Spółecznych. Po pobraniu i zainstalowaniu programów Płatnik i Płatnik – Przekaz elektroniczny oraz po certyfikacji, użytkownik uzyskuje możliwość weryfikacji i przekazywania wszystkich miesięcznych raportów dotyczących ubezpieczeń pracowników w dwojaki sposób: za pomocą ekstranetu, czyli łącząc się specjalnym numerem telefonicznym bezpośrednio z siecią ZUS lub za pomocą Internetu. Nowelizacja Ustawy o systemie ubezpieczeń społecznych zobowiązuje płatników, rozliczających składki za więcej niż 20 osób do przekazywania dokumentów ubezpieczeniowych w formie elektronicznej utworzonej w aktualnej wersji programu Płatnik. Pozostali płatnicy mogą stosować tę formę fakultatywnie. W czasie uwierzytelniania przekazywanych dokumentów elektronicznych używa się hasła, które otrzymuje się na okres jednego roku w wyniku certyfikacji podczas osobistej wizyty płatnika (lub osoby uprawnionej) w placówce ZUS.

- Biuletyn Informacji Publicznej – system stron internetowych utworzony zgodnie z przepisem Ustawy o dostępie do informacji publicznej. Jego standard reguluje rozporządzenie Ministra Spraw Wewnętrznych i Administracji. Ustawa zakłada, że organy administracji i inne instytucje (między innymi związki zawodowe i partie polityczne) przekazują ministrowi, właściwemu dla spraw administracji publicznej, informacje niezbędne do zamieszczenia na stronie głównej Biuletynu. Zasadnicza część informacji udostępniana jest lokalnie, na stronach utrzymywanych przez organy i instytucje, do których odnośniki znajdują się na stronie głównej. Jej testowa wersja dostępna pod adresem www.bip.gov.pl. Posiada ona nieliczne odnośniki do wybranych stron administracji publicznej
- Formularze rozliczeń podatkowych – Ministerstwo Finansów udostępnia na swojej stronie (www.mf.gov.pl) formularze podatkowe oraz adresy i numery kont bankowych urzędów skarbowych. W dniu 29 kwietnia 2002 r. kierownictwo resortu zatwierdziło strategię informatyzacji, która zakłada, że do 2004 r. zostanie wdrożona elektroniczna wymiana dokumentów między systemami podatkowymi i celnymi a bankami i ZUS oraz przyjmowanie dokumentów przez Internet, a w drugim etapie udostępnianie przez Internet informacji o stanie konta podatkowego
- Składanie przez firmy zeznań CIT5 i PIT12 – Ministerstwo Finansów planuje pilotaż, obecnie prace są na etapie testowania technicznego. System ma przyspieszyć wprowadzanie dokumentów w postaci elektronicznej
- Elektroniczne uproszczone zgłoszenie celne – w Izbie Celnej w Krakowie testowany jest system CELINA. W ciągu czterech miesięcy 2002 r. jednostki

Izby Celnej w Krakowie przyjęły ponad 100 tys. zgłoszeń, w tym ponad 95 procent elektronicznych. Jedną z przyczyn takiej popularności komunikacji elektronicznej jest przyjmowanie zgłoszeń w formacie XML pocztą elektroniczną, co nie narzuca żadnych wymagań dotyczących zakupu dedykowanego oprogramowania.

- Homologacje pojazdów – Ministerstwo Infrastruktury rozpoczęło prace nad elektronicznym świadczeniem usługi, opartej na prostym systemie elektronicznego obiegu dokumentu
- Portal „Pierwsza Praca” www.lpraca.gov.pl – Ministerstwo Gospodarki, Pracy i Polityki Społecznej utworzyło stronę z informacjami na temat urzędów pracy, zakładania własnych firm, praktyk i staży oraz wolontariatu
- Biuletyn Zamówień Publicznych w Internecie – Urząd Zamówień Publicznych udostępnia w Internecie Biuletyn oraz umożliwia umieszczanie za pośrednictwem Internetu ogłoszeń w Biuletynie
- SIMAP – Urząd Zamówień Publicznych tworzy program komputerowy wspomagający zamawiających w przeprowadzaniu postępowań przetargowych, zgodny z europejskim systemem SIMAP wraz z towarzyszącym programem dla dostawców i wykonawców, wspomagającym przygotowanie niezbędnej dokumentacji przetargowej. Prace wstrzymuje brak projektu ostatecznego kształtu systemu, który powinna podać Komisja Europejska. Program dla dostawców i wykonawców ma być gotowy do końca 2004 r.
- Przyjmowanie zamówień na zagraniczne pozwolenia przewozowe – Ministerstwo Infrastruktury planuje uruchomić do końca roku system wykorzystujący bezpieczną stronę internetową do komunikacji z przewoźnikami międzynarodowymi
- Portal morski – Ministerstwo Infrastruktury nadzoruje tworzenie strony *Platforma Logistyczna dla Portów Morskich i Obrotu Portowo-Morskiego*. Projekt jest na etapie przygotowania specyfikacji
- Wspomaganie wydawania praw jazdy i pracy wojewódzkich ośrodków ruchu drogowego – Ministerstwo Infrastruktury pozyskuje środki na system informatyczny, wspomagający wydawanie praw jazdy oraz na system informatyczny na potrzeby przeprowadzania egzaminów na kierowców, który ma umożliwiać przyjmowanie wpłat, planowanie terminów i miejsc egzaminów, rozliczenie wyników i wydruk dokumentów

- Rejestr zespołów opieki zdrowotnej i aptek – utworzenie przez Ministerstwo Zdrowia elektronicznego rejestru umożliwiającego dostęp (strona internetowa i centra telefoniczne) do informacji medycznych dla pacjentów, w tym porównywanie cen leków w aptekach. Informacje przekazywać będą wojewódzkie inspektoraty farmaceutyczne oraz organy rejestrowe zespołów opieki zdrowotnej
- Udostępnianie informacji rolniczych – Ministerstwo Rolnictwa i Rozwoju Wsi prowadzi prace związane z budową i udostępnianiem w Internecie katalogu Centralnej Biblioteki Rolniczej oraz utworzyło katalog polskich stron rolniczych
- Internetowy Serwis Informacji Turystycznej – na zlecenie Komitetu Badań Naukowych opracowano projekt serwisu. Jego cechą charakterystyczną jest to, że nie narzuca on żadnej konkretnej platformy sprzętowej i programowej. Umożliwi to łatwe włączenie do systemu jego przyszłych uczestników – lokalnych urzędów i organizacji, które będą źródłem udostępnianych informacji

Inicjatywy dotyczące tworzenia baz danych

- Centralna Baza Danych Ministerstwa Infrastruktury – kompleksowa baza danych o transporcie. Wyjaśnienia wymaga obecna i planowana funkcjonalność tej bazy
- Centralna Ewidencja Pojazdów i Kierowców (CEPiK) – Ministerstwo Spraw Wewnętrznych i Administracji przygotowuje przetarg na system. Według *Ogólnej koncepcji systemu CEPiK* funkcjonalność ma obejmować ponad 20 usług ewidencji pojazdów, 13 usług ewidencji kierowców oraz współpracę z Funduszem Ubezpieczeń Gwarancyjnych. Użytkownikami bazy będą MSWiA, Policja, Straż Graniczna, towarzystwa ubezpieczeniowe, jednostki administracji
- Modernizacja systemu PESEL (stworzenie PESEL-2) – MSWiA prowadzi modyfikację systemu. Rozpoczęło też prace nad przekształceniem go w system referencyjny (tzn. państwo gwarantuje prawdziwość danych i przyjmuje odpowiedzialność za błędy) PESEL-2. Nowy system miałby być scentralizowany
- Sieć teleinformatyczna i Zintegrowany System Ewidencji Straży Granicznej – Ministerstwo Spraw Wewnętrznych i Administracji zainstalowało nowe oprogramowanie. System rejestruje osoby przekraczające granicę, sprawdza

prawo do jej przekroczenia oraz umożliwiał tworzenie statystyk. System będzie zintegrowany z systemami policyjnymi

- Krajowy System Informacyjny Policji – Komenda Główna Policji uzupełniła system o kilka nowych modułów: interfejs do systemu PESEL, moduł BROŃ I LICENCJA, REGON oparty o dane z GUS-u. Wyjaśnienia wymaga stopień integracji z innymi systemami oraz uzyskane korzyści dla Policji i obywatela
- Centralne bazy Ministerstwa Środowiska – kontynuowane są prace nad wdrażaniem baz danych:
 - Bank HYDRO, gdzie gromadzone są dane dokumentacyjne o odwiertach, ujęciach i źródłach wód
 - System Gospodarki i Ochrony Bogactw Naturalnych MIDAS, który zawiera informacje geologiczne, gospodarcze i kartometryczne dotyczące 8,5 tys. złóż i 9 tys. wystąpień kopalin i wód podziemnych
 - Centralny Bank Danych Geologicznych – zawiera informacje dotyczące danych geologicznych zgromadzonych w Centralnym Archiwum Geologicznym
 - Baza Koncesji Górniczych, służąca zarządzaniu koncesjami
- Zintegrowany Pakiet Dokumentów Osobistych – MSWiA rozpoczęło prace nad stworzeniem systemu identyfikacji opartego na jednym dokumencie identyfikacyjnym. System przewiduje, że dowód osobisty spełniałby jednocześnie rolę karty ubezpieczenia zdrowotnego i podpisu elektronicznego. Projekt nie został rozpatrzony przez Radę Ministrów
- Nowa Księga Wieczysta i Krajowy Rejestr Sądowy – w Ministerstwie Sprawiedliwości trwają prace nad informatyzacją tych baz danych
- Wspomaganie nowej polityki wizowej – Ministerstwo Spraw Zagranicznych prowadzi prace, w ramach współpracy z Systemem Informacyjnym Schengen, nad opracowaniem nowego programu do wspomaganie obsługi wizowej
- Zintegrowany System Zarządzania i Kontroli (IACS) – Agencja Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa wdraża system pozwalający na stosowanie dopłat do produkcji rolnej po przystąpieniu Polski do Unii Europejskiej

Inicjatywy dotyczące rozwoju wewnętrznej infrastruktury administracji publicznej

- Zintegrowany System Informatyczny Ministerstwa Gospodarki, Pracy i Polityki Społecznej – zakończono pierwszy etap budowy systemu obiegu dokumentów dla pięciu procesów: rozpatrzenie wniosku o finansowe wsparcie inwestycji, rejestr Rządowego Centrum Legislacji, uzgodnienia wewnętrzne, uzgodnienia zewnętrzne, uzgodnienia międzynarodowe. Dokumenty dostarczane z zewnątrz są skanowane
- Zintegrowany System Informatyczny Ministerstwa Skarbu Państwa – audyt systemu dokonany przez Ministerstwo umożliwił dostosowanie Podsystemu Monitorowania Przekształceń Własnościowych do zmieniających się przepisów oraz modyfikacje kilku modułów w zakresie archiwizowania, bezpieczeństwa danych i kontroli dostępu. M.in. planuje się elektroniczne zbieranie ankiet dotyczących ewidencji majątku Skarbu Państwa oraz elektroniczną obsługę obiegu dokumentu i archiwizację, łącznie ze skanowaniem i rozpoznawaniem znaków (OCR)
- Modernizacja sieci PESEL-NET na potrzeby systemu IDA (Interchange of Data between Administrations) – Ministerstwo Spraw Wewnętrznych i Administracji prowadzi modernizację sieci PESEL-NET oraz integrację systemu wydawania dokumentów z rejestrami (m.in. z systemem PESEL). Sieć funkcjonuje na bazie łączy dzierżawionych od TP. Modernizacja dotyczy zwiększenia przepustowości i zasięgu – przynajmniej o wszystkie powiaty. Jeśli chodzi o dokumenty, które nie mogą być przesyłane elektronicznie, to rozpatruje się przesyłanie ich do obywatela pocztą kurierską
- ZEFIR i CELINA – Ministerstwo Finansów wprowadza system celno-skarbowy i finansowo-księgowy ZEFIR, który będzie odpowiadał za pobieranie i rozliczanie unijnego cła. Poza tym prowadzi pilotaż systemu wspomagania przetwarzania zgłoszeń celnych CELINA w Izbie Celnej w Krakowie. Pierwszy z systemów nie został jeszcze wdrożony w trzech izbach celnych. Oba systemy powinny działać w pełni od lipca 2003 roku
- NTCS – Ministerstwo Finansów zleciło wykonanie trzeciego z kluczowych systemów celnych, NTCS. Ma on umożliwić współpracę z systemem obsługi Wspólnej Procedury Tranzytu Unii Europejskiej oraz wchodzić w skład sieci rozległej Komisji Europejskiej. Uruchomienie systemu pilotażowego ma nastąpić w styczniu 2003 r.

- POLTAX – urzędy skarbowe używają aktualnie systemu POLTAX do rejestracji podmiotów, ewidencji i obsługi deklaracji i innych dokumentów, ewidencji podatków i innych należności na kontach podatników, wspomaganie windykacji. Wdrażane są obecnie podsystemy KONTROLA i MANDATY. Ponadto na potrzeby sprawozdawczości istnieją hurtownie danych, agregujące informacje z urzędów skarbowych.
- Sieci komputerowe MON – Ministerstwo Obrony Narodowej rozbudowywało infrastrukturę czterech resortowych sieci komputerowych
- Konsul – MSZ zakończyło opracowywanie założeń funkcjonalnych systemu wspomaganie czynności konsularnych

Inicjatywy dotyczące rozwoju infrastruktury dostępu dla społeczeństwa

- Infomaty – Urząd Służby Cywilnej zainstalował siedem pilotażowych multimedialnych kiosków tzw. infomatów. Nie planuje się wykorzystania kiosków do komunikacji od obywatela do urzędu, ani do załatwiania spraw
- Wyposażenie gimnazjów w komputery – Ministerstwo Edukacji Narodowej i Sportu przeprowadziło przetargi i złożyło zamówienia na około 15 tysięcy komputerów dla 1115 szkół gimnazjalnych i ponadgimnazjalnych. Koszty utrzymania sprzętu w następnych latach oraz koszty podłączenia do sieci poniosą szkoły

Pozostałe inicjatywy związane z rozwojem społeczeństwa informacyjnego

- Przeszkolenie nauczycieli – Ministerstwo Edukacji Narodowej i Sportu przeszkoliło z pomocą firm Intel i Microsoft około 20 tys. nauczycieli w zakresie pakietów biurowych, tworzenia prezentacji i publikacji oraz wykorzystania Internetu. Ponadto w ramach tworzenia pracowni komputerowych przeprowadzono 37 tys. kursów
- Polska Biblioteka Internetowa (PBI) – Rada ds. Edukacji Informatycznej przy Ministrze Edukacji Narodowej i Sportu uznała za priorytetowy rozwój PBI. Przewiduje się wykonanie tego projektu w formie partnerstwa publiczno-prywatnego, a założeniem jest uzyskanie elektronicznego dostępu do 100 tysięcy woluminów